

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Strah reakcionarcev.

Samostojno demokrati stranki menda ne zadostuje, da se je s svojimi metodami in svojo politiko prerinila v prve vrste reakcionarnih strank, ona hoče dokazati svoje nazadnjaštvo še z odločnim nastopom proti vpustitvi diplomatskih zvez med Jugoslavijo in sovjetsko Rusijo.

V včerajšnjem »Slovenskem Narodu« je bil objavljen dokaz za to. V uvodniku »Naše stališče napram sovjetski Rusiji« razlaga namreč samostojno demokratsko popoldansko glasilo, zakaj da je treba nasprotovati obnovitvi diplomatskih odnošajev med Jugoslavijo in sovjetsko Rusijo.

Prvi in glavni vzrok je seveda ta, da se »Slovenski Narod« boji komunistične propagande. Če bi bil sovjetski poslanik v Beogradu, potem bi seveda po mnenju dične starine iz Knaflove ulice takoj zopet oživila komunistična nevarnost za Jugoslavijo. Res ne razumemo, da misli »Slovenski Narod«, da je njegovo malomeščansko naziranje še tako malo znano, da ga dokazuje še s tem praznim strahom pred komunisti. Ali se mar s strahom nevarnosti odpravljajo? Kako pa je mogoče, da je pri nas nastal komunizem in da je postal državna nevarnost, ko pa še nikdar ni bil v Jugoslaviji sovjetski predstavitelj? Komunizem nastaja iz čisto drugih vzrokov in ne vsled prisotnosti kakšnega sovjetskega diplomata v Jugoslaviji. Neurejene razmere so rodile jugoslovnski komunizem in čim bolj se razmere urejujejo, tem bolj tudi pada komunizem. To je moral videti tudi »Slovenski Narod«, če ni prespal prav vse dogodke od preobrata dalje.

Drugi argument »Slov. Naroda« je ta, da bi morali potem zagrešiti ta barbarizem in izgnati vse ruske emigrante ter jih izročiti sovjetom, da bi jim ti posekali glave. Argument je tako neresen, da se bojimo, da razžalimo svoje bralce, če bi nanj odgovarjali. Saj ve vendar ves svet, da ni bil izgnan iz Italije in Francije niti en ruski emigrant, ko so stopile te države v diplomatske odnošaje s sovjetsko Rusijo.

Tretji argument »Slov. Naroda« pa je njegova prav posebna specialiteta, ker je namreč vseskozi neresničen. »Slovenski Narod« se namreč povzpne do trditve, da ni dosedaj še niti ena velesila obnovila diplomatskih odnošajev z Rusijo. Ignorantska trditev, ki sme tekmovali za svetovni rekord. Zakaj že najbolj povprečen bralec političnih časopisov ve, da je Italija že davno v diplomatskih odnošajih s sovjetsko Rusijo in da je isto storila tudi Francija. In menda je slišal kdaj celo »Slov. Narod«, da je sovjetski poslanik v Parizu sodrug Krasin, francoski veleposlanik v Moskvi pa socialist Herbert. In tudi Anglija je v poloficielnih stikih z Rusijo, za kar je skrbel v Londonu sovjetski zastopnik Rakovski. Ker je tudi Nemčija v diplomatskih — in celo zelo intimnih — odnošajih s sovjetsko Rusijo, ni v Evropi velesile, ki ne bi bila, če ne že v oficielnih, pa vsaj v poloficielnih stikih s sovjetski veleposlanik v Parizu sodr. Krasin države so že sledile primeru velesil in vsaj Čiherinov obisk v Varšavi bi smel odpreti »Slov. Narod« oči, da je za nas samo škoda, če so Italijani v boljših odnošajih z Rusijo ko mi!

Nobenega resnega argumenta torej ni, da ne bi vpustili diplomatske odnošaje s sovjetsko Rusijo. Vse polno nad vse veljavnih argumentov pa je, da storimo to čim prej. Ker Rusija vstaja iz ruševin in postaja vedno bolj odločilen

Razprava o prosvetnem zakonu v radikalnem klubu.

LJUBA JOVANOVIĆ ZAHTEVA, DA SE BRIGA UČITELJ V PRVI VRSTI ZA SOLO IN NE ZA POLITIKO.

Beograd, 29. okt. V radikalnem klubu se je včeraj popoldne nadaljevala diskusija o prosvetni politiki. Ranko Trifunović je govoril o prosvetni politiki. Petar Ivanišević pa pletira za čim večje število nižjih gimnazij, ker dajejo one splošno izobrazbo in služijo v izpopolnitvev poduka v osnovnih šolah. Posebno pozornost je treba posvetiti učiteljskem, ker ni dobrih šol brez dobrih učiteljev. Dalje je Ivanišević priporočal, da se na filozofski fakulteti osnuje pedagoški oddelek. Treba je povišati štipendije slušateljem filozofske fakultete (ki jih na ljubljanski univerzi sploh ni. Op. ur.) Predvsem je treba skrbeti za šolstvo v Bosni in Hercegovini ter južni Srbiji.

Ljuba Jovanović je mnenja, da se morajo učitelji bolj brigati za šolo, kakor za politiko. Učitelj mora biti kulturni in nacionalni voditelj vasi. Širiti mora le prosveto med narodom, kakor je bilo to v predvojni Srbiji. Zalostno je, da se na-

haja med učitelji toliko komunistov. Učitelji morajo biti trdna opora države. Sramota je, da je narod mnogo večji nacionalist, kakor so mladi učitelji. Pravi, da se morajo gimnazije z majhnim številom učencev zapreti in otvoriti strokovne šole. V Bosni naj se organizirajo občine, ki naj sezidajo šole. V vsaki vasi mora biti šola. Dokler se to ne zgodi, naj se ne ukinejo učiteljska. Vse šole, razen vojnih, železniških in finančnih, naj pripadejo prosvetnemu ministrtvu.

Minister Vukičević poroča, da je v južni Srbiji praznih samo 18 učiteljskih mest. Po natančnih podatkih se je prijavilo na beograjski univerzi k izpitu: na filozofski fakulteti 322 slušateljev, na pravni 1080, na tehnični 750, na medicinski 1559 in poljedelski 346. V južni Srbiji je bilo ukinjenih 24 oddelkov, ki so šteli skupaj 29 učencev.

Seja je bila nato končana in se danes nadaljuje.

Ljuba Davidović v avdijenci pri kralju.

Beograd, 29. oktobra. Včeraj je bil sprejet v avdijenco šef demok. stranke g. Ljuba Davidović. V nad eno uro trajajočem razgovoru je Davidović obvestil kralja o razmerah v južni Srbiji. V opozicijskih, zlasti v demokratičnih vrstah pripisujejo tej konferenci silno važnost, ker mislijo, da za časa te avdijence ni bilo govora le o razmerah v južni Srbiji, marveč tudi o splošnem političnem položaju. Med Davidovićevimi pristaši vlada prepričanje, da je situacija dozorela tako daleč, da se sedanja RR koali-

cija razširi z njihovim vstopom v vladu. Dalje poudarjajo isti krogi, da je značilno to, da je krona sprejela in zaslislala šela najjačje opozicijske skupine in sicer v vprašanjih, v katerih se direktno obtožuje sedanja vlada radi glavnih hrib v najvažnejšem delu naše države.

Radikali temu tolnačenju avdijence s strani demokratov ne pripisujejo velike važnosti. V političnih krogih se smatra, da bodo še nekateri politiki pozvani v dvor, še predno odpotuje Nj. Vel. kralj iz Beograda.

Okoli rekonstrukcije vlade in odnošajev v radikalnem klubu.

Beograd, 29. okt. V političnih krogih se računa, da se bodo v radikalnem klubu ponovno bavili z rekonstrukcijo vlade. Iz Pašičeve okolice se čuje, da je on vedno bolj pripravljen za izvedbo rekonstrukcije in da bodo ob tej priliki vstopili v vladu oni, ki so po svojem položaju v klubu močnejši in katerim bodo morali mlajši člani sedanje vlade prepustiti svoja mesta.

Predvsem se poudarja, da bo g. Pašić skušal pridobiti Ljubo Jovanovića za vstop v vladu. Jovanović dobi v tem slučaju eno od važnejših ministrstev. Ne-

ugoden položaj Ljube Živkovića bo likvidiran na ta način, da bo slednji vstopil v kabinet. Vprašanje Andre Stanića in Ante Radojevića bo rešeno na ta način, da ne bo ne eden ne drug član vlade.

Vstopa St. Radića v vladu se ne pričakuje preje, dokler ne bo rešeno vprašanje njegovega poslanskega mandata. Nekateri radičevci mislijo, da bi bilo bolje, da St. Radić sedaj ne vstopi v vladu, ker je po razmerah v skupščini in v Beogradu njegov položaj izven vlade mnogo močnejši, kakor v vladu sami.

KRALJ ODPOTOVAL V ZAGREB.

Beograd, 29. oktobra. Sinoči ob 11. je odpotoval Nj. V. kralj v Zagreb. Na posebno željo krone ne bo v Zagrebu nobenega sprejema.

POGAJANJA ZA KONKORDAT.

Beograd, 29. okt. Naš poslanik pri Vatikanu dr. Smolaka je bil včeraj sprejet v avdijenco. Poročal je o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s sklenitvijo kon-

kordata. V zunanjem ministrtvu se vrše konference pod predsedstvom dr. Ninčevića, katerim prisostvujeta tudi naša delegata Smolaka in Voja Janjić.

SILEN PORAZ JUGOSLOVENSKE REPREZENTANCA V PRAGI.

Praga, 29. oktobra. Včerajšnja nogometna tekma med jugoslovnsko in češkoslovaško reprezentanco je končala z visoko zmago Čehov 7 : 0.

faktor mednarodne politike. Veliko pretežaven je naš političen položaj, da bi nam smelo biti egalno, kako stališče zavzema sovjetska Rusija do balkanske in srednjeevropske politike. Naravnost naš življenski interes je, da Rusijo čim prej zainteresiramo za naše stališče, kar pa je mogoče le, če smo z njo vsaj v diplomatskih stikih. S strahom pred komunizmom si ne bomo pomagali in zato reakcionarno stališče SDS med

staro šaro in skrbeti, da bo Jugoslavija v politiki sovjetske Rusije enako važna, kakor je bila Srbija v politiki carske Rusije!

Da pa ne bo mislil »Slov. Narod«, da je naš sotrudnik A. G. s svojim mnenjem o Rusiji osamljen, pričujemo na drugi strani članek svetovno slavnega angleškega znanstvenika Keynesa. Menda bo ta članek zadostoval tudi za neslavno mnenje »Slov. Naroda«.

Seja ministrskega sveta.

ZAKON O OBČI UPRAVI. — ŠTEVILO MINISTRSTEV SE REDUCIRA.

Beograd, 29. oktobra. Včeraj od 18. do 20.30 se je vršila seja ministrskega sveta. Razpravljali so o načrtu zakona o centralni upravi, ki ga je izdelal g. Pašić. Načrt predvideva 14 ministrstev od dosedanjih 18. Diskusija o tem vprašanju se bo še nadaljevala.

Razpravljali so tudi o zakonu o obrtnih kreditih. Trgovinski minister je pooblaščen, da v roku 8 dni predloži skupščini načrt tega zakona. Sklenili so dalje, da se po invalidskem zakonu predloži skupščini v ratifikacijo trgovinska pogodba z Avstrijo. Zvišani so krediti poštenu ministrtvu za zgradbo poštnega poslopja v Zagrebu v nesku 2 milijona 500.000 dinarjev. Odobrena sta kredita 88.000 Din za razstavo turizma v Greenoblu in 8000 dinarjev za bolnico v Nišu. Dalje je odobren kredit za tobak za reprezentacijo. Ti izdatki so se reducirali od 12 na 6 milijonov dinarjev letno. Nova naredba stopi v veljavo 1. novembra.

NAŠA PROSVETNA STATISTIKA.

Beograd, 29. okt. Po točnih podatkih, ki jih je v radikalnem klubu podal ob priliki debate prosvetni minister Velja Vukičević, se nahaja v naši državi: 112 osemrazrednih gimnazij, 63 polgimnazij, 100 meščanskih šol z 2063 oddelki. Na teh šolah poučuje 1163 profesorjev in 538 suplentov, 128 kontraktualnih suplentov, 27 strokovnih učiteljev, 520 začasnih strokovnih učiteljev, 34 kontraktualnih strokovnih učiteljev, 34 dnevnicarjev, 155 kontraktualnih profesorjev. Poleg tega pa primanjkuje še 140 rednih profesorjev.

Slušateljev vseučilišč je 12.000. Od teh odpade na beograjsko univerzo in na fakultete v Subotici in Skoplju 5500. Gimnazijcev je 80.000, dalje imamo 41 učiteljskih s 7000 gojenci ter 1200 profesorji in učitelji.

GRKI SO SE PRIČELI UMIKATI.

Atene, 29. oktobra. Grške čete so se včeraj pričele umikati z bolgarskega ozemlja. Po nekaterih vesteh je zbranih v okolici Petriča nad 1000 komitov, ki pripravljajo napad na grško vojsko.

POGOJI ZA USTAVITEV SOVRAŽNOSTI.

Atene, 28. oktobra. Grška in bolgarska vlada sta se sporazumeli v svrhu ustavitve sovražnosti na sledeče pogoje: 1. Sestavi se mešana grško-bolgarska komisija iz generalštabnih oficirjev, ki odvede grške straže na prejšnje postojanke. 2. Takoj nato se grška vojska umakne iz bolgarskega ozemlja. 3. Dokler se vrši umik grške vojske, ne bo bolgarska vojska napredovala. 4. Grška vlada bo svoj pristanek na te pogoje takoj sporočila Svetu Zveze narodov. — S tem treba smatrati grško-bolgarski konflikt kot poravnani.

PAVLE RADIĆ O AGRARNEM ZAKONU ZA DALMACIJO.

Beograd, 29. okt. Na včerajšnji seji nar. skupščine je minister za agrarno reformo Pavle Radić odgovoril na vprašanje zemljoradniškega poslanca Moskovljevića o nujnosti predložitve zakona za ureditev agrarnih odnošajev v Dalmaciji. Minister je dejal, da se tozadeven načrt že izdeluje in da bo to prva zakonita podlaga za ureditev agrarnih odnošajev za Dalmacijo, kjer vladajo zelo težke razmere.

Oficijelna metoda oddačenja kmetov se ne vrši toliko z davki — kljub temu, da zavzema zemljiški davek veliko mesto v proračunu — kot s politiko cen. Monopol na uvozno in izvozno kupčijo in kontrola industrijske produkcije dajo vladi možnost, da vzdrži razmerje cen, ki je za kmeta skrajno neugodno. Oni kupijo njegovo pšenico globoko pod tržno ceno in mu prodajo tekstiliste visoko nad tržno ceno; ta diferenca tvori fond, s katerim krijejo visoke upravne stroške in pomamljaj radi le male delavne zmožnosti industrije. Monopol uvozne in izvozne kupčije, ki dovoljuje ločitev v interno in eksterno določevanje cen, dovoljuje tako pariteto ino-

Po dolgi debati z Zinovjevim sta pristopila dva silna komunista, ki sta sledila njegovim izjavam, k meni, da bi izpregovorila z menoj še zadnjo besedo, s polnim »razom fanatizma v njihovih očeh. Rekla sta: »Pro-rokujeva vam, da bo tekem desetih let živ-ljenski nivoau v Rusiji višji, kot je bil pred vojno, v ostali Evropi pa bo nivoau nižji, kot je bil pred vojno.« Če pogledamo na na-ravno blagostanje Rusije, na nezmožnost sta rega režima, in če motrimo dalje probleme zapadne Evrope in našo navidezno nespretnost jo motriti, lahko mirno rečemo, da sta sodruza prorokovala pravilo.

= Iz pisarne Mestnega odbora Narodne radikalne stranke v Ljubljani smo prejeli: 1. Na seji Mestnega odbora NRS v Ljubljani 27. t. m. je poročal delegat dr. Ažman o političnem položaju v Beogradu. Vsi odločilni činitelji so odločno za politiko sporazuma, kateri

— **Nemške volitve.** V nedeljo so se vršile v Nemčiji važne volitve. Berlin je dobil svoj občinski svet, Badenska pa svoj deželni zbor. Udeležba je bila pri obeh volitvah slaba in je dosegla komaj 60 odstotkov. Berlin je volil rdeče in so dobili socialni demokrati.

Topot je bila Noblova literarna nagrada prvič podeljena ženski (Curie je prejela nagrado za fiziko). V ožji izbiri kandidatov so bili tudi Olaf Dun, Thomas Hardy in Thomas Mann, ki bi tudi nagrado najbrže dobil, če ne bi sodniki po treznem razmisleku prišli do prepričanja, da dela Thomasa Manna niso mogoča kot dober prevod v tuje jezike. Tako je bila nagrada prisojena ženi, eni izmed mnogih, ki so na potu.

Zgodilo se pa je, da se je v bližino kavarne naselil višji uradnik iz notranjega ministristva ali policije, kakor pravijo v Beogradu. Že drugi dan nato je prenehala godba, toda ne šele o polnoči, temveč že ob devetih zvečer in v svoji marljivosti je šla policija še korak dalje in gostje po deveti uri ne smejo v kavarno več pri glavnih vratih, temveč skozi klet iz druge strani.

V proračunu poljedelskega ministrstva je vnešena poleg drugih vsot za nabavo živine iz tujine v svrhu osveženja naše živine tudi vsota 400.000 dinarjev za nabavo oslov iz Italije. Ali nimamo morda teh že zadosti doma?

Od poti Praga—Trst čez Jesenice leži le 5% na naših tleh; to se pravi, ako hočejo Italijani in Avstrijci ogniti se naši zemlji, recimo čez Trbiz—Videm, ali po bodoči predel-ski železnici, se mi te nakane ne moremo ubraniti, ker je naš del železnice Jesenice—Boh. Bistrica tako neznamen, da v tarifarni politiki nima vpliva, tudi ako bi hoteli na njem zastopati voziti.

Branila hrbet se znatno pojači, če ima za seboj približno paralelno s fronto dobro železnico, ki jo vojaki označujejo z imenom rokadna železnica. Takšna približno 35 km od meje oddaljena rokadna železnica pelje iz Rateč preko Jesenic in Ljubljane v Kočevje. Potem začneta zopet na reški progii in ima sedaj svoje podaljšanje v liskii progii. Ta rokadna železnica je neizmerne operativne važnosti. Po njej se bodo prevlačila pojačenja iz obrambenih središč na ogrožene točke med Triglavom in morjem.

In ako je zasedena tudi Gorénška in padla sama Ljubljana, imamo še drugo rokadno železnico za fronto, namreč Vrbovsko-Sevnica-Slovenjgradec oziroma Maribor. V slučaju, da prodira sovražnik proti jugu in nam vzame še Vrbovsko, ta druga rokadna proga radi tega še vedno ni postala nerabna, ker nam je prosta še pot Karlovac—Črnomelj—Sevnica—Slovenjgradec. Sele kadar so vzeti Zidani most—Trebnje ali Črnomelj, je rokada tu nemogoča in navezani smo le še na pot Zagreb—Čakovec—Pragersko, ker zveza Rogatec—Krapina še ne obstoja.

Onevrne vesti.

PROSVETNA POLITIKA.

Z odlokom 58131 z dne 4. septembra 1925 je preneslo prosvetno ministrstvo učitelje: Stanka Obradovića v vas Brždan, Dušana Lopitica v Dešiste, Misava Borišića v Malo Ostrenje, Jovana Sajčića v Milanovo in Novaka Joksinića v Trena. Zakaj poročamo o teh imenovanjih? — Ker je vseh pet učiteljev premeščenih v vasi, ki so že pet let izven mej naše države v Albaniji.

Prosvetno ministrstvo torej niti ne pozna mej naše države in jih tudi poznati ne more, ker že pet let ni prišel v Debar niti en nadzornik, da vidi, če je tu sploh kaka šola.

Učitelji pa bodo sedaj morali prositi za potni list, da morejo priti na svoje službeno mesto.

— Uradniška stanovanja. Finančno ministrstvo je vneslo v načrt svojega proračuna za prihodnje leto večje zneske za zgradbo stanovanj za svoje uradnike v provinci. Isto tako predvidevajo druga ministrstva v svojih načrtih gradbo uradniških stanovanj.

— Jugoslovanski dijaški dom v Beogradu. Uprava UJU je pozvala vse svoje člane, da priložijo zbirati po šolah prostovoljne prispevke za zgradbo Jugoslovenskega dijaškega doma v Beogradu. Udruženje se je obrnilo poleg tega na vse šolske občine s prošnjo, da uneso v ta namen primerne zneske v svoje proračune.

— Nova palača poljedelskega ministrstva. Te dni je bil v Beogradu na svečan način položen temeljni kamen za monumentalno zgradbo ministrstva poljoprivrede in voda. Slavnostni govor je imel načelnik ministrstva dr. Stojković. Zgradba se zida iz dobrih razrednih latorije.

— Nagrade razstavljalcem Jadranske izložbe. Po dolgotrajni anketi je podelila jury razstavljalcem na Jadranski razstavi sledeče nagrade: 63 zlatih medalij, 85 srebrnih in 45 bronastih ter 85 priznanj. Nagrade so dobili razstavljalci iz vseh oddelkov.

— Johnson v Beogradu. Znani ameriški publicist in borec zoper alkohol Johnson prispe dne 4. novembra iz Carigrada v Beograd, kjer bo imel poljudno predavanje. Iz Beograda odpotuje v Zagreb, kjer bo istotako predaval.

— Fašistiška podružnica v Splitu? Nedavno so sklenili italijanski fašisti na območju zboru v Zadru, da ustanove v Splitu borbeno organizacijo, ki ima skrbeti za to, da se ohrani italijanski značaj Dalmacije. Po besedi, glavno glasilko Orjuna v Dalmaciji pozivljajo svoje člane, da naj dobro pazijo, kaj bodo delali splitski fašisti. Če bo treba, bodo srti v prah.

— Papež za muzej krščanstva. Na inicijativu številnih inozemskih, posebno ameriških katolikov, namerava ustanoviti Vatikan velik muzej krščanstva. V to svrhu se mu ponuja iz vsega sveta znanstven etnografičen in umetniški material. Kakor se zatrjuje, je za ustanovitev muzeja zelo vnet tudi papež sam.

— Nazadovanje inteligence v Avstriji. Kakor povsodi, je tudi v Avstriji sodobna mladina v splošnem duševno manjvredna material. Dunajski magistrat je objavil te dni v tem oziru poučno statistiko o učnih uspehih na osnovnih in meščanskih šolah. Glasom te statistike je bilo v preteklem šolskem letu od 20.199 dečkov in dečlik, ki so bili odpuščeni z dovršenim 14. letom iz šole, samo 10.497 takih, ki niso nobenega razreda ponavljali, ki so torej dovršili 4 razrede osnovne in 3 razrede meščanske šole, dočim jih je 9702 repetiralo najmanj eno razred. Vsak drugi otrok je bil torej repetent! 1456 jih je dovršilo s 14. letom samo 4 osnovnošolske razrede. To nazadovanje inteligence je povzročila svetovna vojna in prvi povojni čas s svojimi mnogovrstnimi pravstnostnimi, zdravstvenimi in gospodarskimi nedostatkami.

— Spremembe v sodni službi. Postavljeni so: Pis. oficijal Božidar Kril, pri okrajnem sodišču v Ljutomeru, za višjega pisarniškega oficijala istotam; žandarmerijski narednik Josip Makuc, za kancista pri okrajnem sodišču v Ljutomeru; pis. oficijal Ivan Humar v Mariboru, za višjega pis. oficijala pri okrajnem sodišču v Murski Soboti; žandarmerijski narednik Jakob M. Selak, za kancista pri okrajnem sodišču v Šmarju. — Premošeni so: Pisarniški oficijal Fran Ferenc iz Kozjega, kancist Matija Mežnar iz Ormoža ter kancist Josip Drevenšek iz Šostanje, vsi k okrajnemu sodišču v Mariboru; Božidar Langerholc, kancist v Kamniku, k okrajnemu sodišču v Laškem in Fran Oblak, kancist v Šmarju, k okrajnemu sodišču v Šostani.

— Novemu italijanskemu generalnemu konzulu v Ljubljani markizu Ludoviku Gavottiju je podelila naša vlada ekskvatur. Konzul Gavotti je služboval doslej v Bernu.

— Vpokojena sta: Gimnazijski profesor v Mariboru Jakob Zmave in učitelj v Lokvah Ivan Kesner.

— Legar v Bečkerek. V Velikem Bečkereku je izbruhnil legar, ki je zavzel razmeroma velike dimenzije. Po mnenju zdravnikov je legar povzročila slaba voda in pokvarjeno mleko.

— Eksplozija granate. Te dni je našel neki kovač v Gjevčelijah na polju granato. Nesel jo je domov. V sobi sta bila poleg kovačeve žene in otrok dva njegova prijatelja, s katerih pomočjo je položil granato na mizo. Ko so hoteli oditi, je granata eksplodirala. Od vseh treh mož so našli pozneje samo nekaj las, od hiše so ostali samo trije zidovi. Žena in otroci so težko ranjeni. Zakaj je granata eksplodirala, se ni dalo ugotoviti.

— 25 ameriških milijonarjev poginilo. »Daily News« poročajo iz Memphis: Luskuzni vlak »Sunnyland«, tako imenovan, ker prevaža letovišcarje iz Kansas City v deželo solaca, Florida, je padel v neko reko. Ko je vozil z največjo brzino, se je zaletel v neko oviro, ter skočil s tira in zavozil v ograjo mostu. Ograja se je podrla in ves vlak s spalnimi in jedilnimi vozovi vred je padel v reko. Pri tem je poginilo 25 oseb, skoro samih ameriških milijonarjev, veleindustrijcev, finanšijev in njihovih rodbinskih članov.

— Silni vihar, ki je divjal te dni ob atlantski obali Zedinjenih držav je zahteval 21 človeških žrtv ter povzročil veliko škodo na poslopih in ladjah. Samo v državi Alabama je bilo 16 oseb ubitih, še več pa lažje ali težje poškodovanih. Od 23 letal ameriške vojne mornarice je bilo ob priliki parade zračnega brodograja 7 popolnoma razbitih.

— Vlak skočil s tira. Iz Bukarešte poročajo, da je skočil te dni pri postaji Ploiesii orientekspres št. 32 s tira. Med potniki je nastala velika panika. Človeških žrtv ni bilo.

— Stanovanjska beda v Parizu zahtevala 7 človeških žrtv. Predvčerajšnjim se je zrušila nenadoma v pariškem okraju, takozvani »Cité Dorée« fasada in streha neke stare štirinadstropne hiše, v kateri so stanovale same siromašne delavske družine. Pri tem je bilo 7 oseb ubitih. Hiša bi bila imela biti radi slabega stavbenega stanja demolirana, toda stanovanjci se radi stanovanjske bede nikakor niso hoteli izseliti. Katastrofo so povzročili najbrže neprestani nalivi zadnjih dni.

— Dva človeka na skednju živa zgorela. Kmet Panta Petrovič v Ripanju je prenočeval te dni s svojim sinom Pavlom Petrovičem in hlapcem Milutinom Rantičem na skednju. Ker je bil zelo mrzlo, je zakurila trojica, predno je zaspala, ogenj. Vred močnega viharja je izbruhnil požar. Prihodnje jutro so našli sosedje sina in hlapca zgorele, kmet pa težko opečenega na pogorišču.

— Mencia Karnicin, morilko Panice so poslali v soboto na Bolgarsko, ker se je njeno zdravstveno stanje tako poslabšalo, da bi ne prenesla prisojene ji osemletne ječe.

— Proces zoper priznanskega muftija. Pri zadnji obravnavi je izpovedal neki državni uradnik, ki noče biti imenovan v javnosti, zoper muftija senzacionalne stvari. Mufti si je prilaščal že več let kot upravitelj posestev verske občine velike svote ter delal z denarjem protidržavno propagando; agitiral je s svojimi pomočniki za odcepitve južne Srbije od naše države ter za priključitev k Albaniji. Tudi 15.000 dinarjev, ki jih je izplačal poglavarju kačakov za umor inženjerjev, je po neverili. Rotom kačakov je spravljal s poti že več ljudi, ki so bili muslimanom zopni. Mufti je bil šef protidržavnega kosovskega komiteja. Državni pravdnik je predlagal za vse obtožence obsodbo po zakonu o zaščiti države. Zastopnik privatnih udeležencev je naslikal muftija kot za državo nevaren element, ki je roval že več let zoper državo ter se ne ustraši pri tem nobenih sredstev in čigar zadnji zločin je bil umor inženjerjev. Zagovorniki so trdili, da so bila prvotna priznanja obtožencev od policije izsiljena, obremenjujoče izpovedbe priče pa da izvirajo iz verskega sovražstva na muslimanov. Sodba bo izrečena še ta teden.

— Ohridskega srezkega poglavarja in njegova dva spremljevalca odvedli roparji. Te dni je bil izvršen na cesti Debar-Ohrid misteriozen napad. Ohridski srezki poglavar Milan Blažič, predsednik duhovnega sodišča prota Drago Milošević in njegov šofer, ki so se peljali v avtomobilu iz Debarja v Ohrid, so izginili brez sledu, dočim je bil najden orožnik, ki jih je spremljal, na cesti poleg praznega avtomobila ubit. Očividno so izvršili napad albanski roparji, ki so odvedli svoječasn tudi srezkega poglavarja Munjica, katerega so izpustili šele, ko so dobili visoko odkupnino. Zdi se, da je bil napad namenjen pravzaprav na ohridskega škofa dr. Nikolaja Velimiroviča, katerega pa zgolj po naključju ni bilo poleg. Glede cilja, ki ga zasledujejo roparji, sta razširjeni dve mnenji. Eni, in teh je večina, menijo, da hočejo roparji izsiliti visoko odkupnino, drugi pa so mnenja, da je napad v kavzalni zvezi s procesom zoper muftija — morilca, češ, da hočejo roparji vplivati na justico, da muftija pardonirajo. Za roparji so poslani močni oddelki žandarmerije, naša vlada je izposlovala

od albanske dovoljenje, da smejo preganjati naši orožniki roparje tudi na albanskem ozemlju. Žandarmerijskim četam poveljuje general Tomić.

— Družbo ponarejevalcev potnih listov so izsledili v Beogradu. Falsifikatorji so izdajali potne liste osebam, ki jih iz kakršnegakoli vzroka niso mogli dobiti od oblasti, predvsem zločincem in »dezertarjem«. Govori se, da je imela tolpa tudi v drugih mestih države številne zveze. V Beogradu je bilo v zvezi z afero aretiranih več oseb. Podrobnosti so še tajne.

— Divji zapad v Slavoniji. Pred par dnevi so udri trije do zob oboroženi roparji v železniško postajo Karanac v Slavoniji. Z revolverji v rokah so prisilili postajenatelnika, da jim je odprl blagajno, ki so jo izpraznili, nakar so izginili v temno noč. V blagajni je bilo 1800 Din uradnega denarja. Tudi uradnika samega so oropali. Odvzeli so mu 70 Din in dragocenosti. Dasi je bilo orožništvo takoj obveščeno, roparjev doslej še ni moglo izslediti.

— Pingirani rop otroka. Strojni ključar Vekoslav Kučera v Osijeku je živel več let v divjem zakonu s Stefanijo Večer. Rodila se jima je hčerka, ki je stara danes tri leta. Pozneje sta se Kučera in Večer razstala. Ker se nista mogla zediniti, kdo bo obdržal hčerko, je prišlo do tožbe in sodišče je prisodilo hčerko materi, dočim je živila doslej pri očetu. Tej sodbi se pa Kučera ni hotel podvreči. Zato so mu imeli hčerko odvzeti s silo. Predno se je pa to zgodilo, je prijavil policiji, da mu je bila hčerka ugrabljena. Toda policija je ugotovila, da to ni res, temveč, da Kučera deklaro skriva, zato je bil aretiran. Deklice doslej še niso našli.

— Zloraba hipnoze. Te dni je bil aretiran v Kandanu agent za francosko legijo tujecev Albert Zugula iz Pulverstanna v Alzaciji, ki je skušal dobiti žrtve za legijo potom hipnotiziranja. Ker se mu je pri dveh osebah poizkus ponesrečil, so mu prišle oblasti na sled. Domneva se, da je spravljal na ta način več oseb v legijo tujecev.

— Pustolovska zgodba iz Osijeka. Pred kratkim se je pojavil v Osijeku veleelelegantno opravljen gospod dostojanstvenega in solidnega eksterjerja in korektnih manir, ki se je predstavil kot Tahir beg Vardarić in Tesniji v Bosni. Pravil je, da je prodal doma vse svoje veleposrestvo, samo star hrastov gozd, obsegajoč nad 1000 juter je še pridržal. Svojih milijonov iz previdnosti ni vzel seboj, temveč jih je dal nakazati potom Muslimanske centralne banke v Sarajevu na filijalko Jugoslovenske banke v Osijeku. Predstavil in legitimiral se je bančnemu ravnatelju ter izjavil, da pridejo njegovi milijoni čez dva dni na banko, kateri jih prepušča proti primeroma nizkim obrestim. Prijazno so mu otvorili gospodje konto ter mu izročili čekovno knjižico. Od ravnatelja do zadnjega sluga, vse se mu je klanjalo, kakor da nima hrbenice. Tahir beg je to dejstvo izkoristil ter vodil v banko razne osebe, s katerimi se je tekom par dni seznanil. Razkazoval jim je svoje »sušese«, onim, ki so rabili denar je izstavljal čeke za zneske od 5 do 25 tisoč dinarjev, češ, ko pridejo njegovi milijoni, naj dvignejo denar kot brezobrestno posojilo. V pričo njih je dajal tudi bančnemu ravnatelju potrebna navodila. Ljudje so bili srečni, da so se seznanili s tako ženeroznim gospodom in, če se mu je »slučajno« pripetilo, da ni imel denarja pri sebi, so si šli v čast, da so mu lahko priskočili na pomoč. Nenadoma pa je vzela bega noč. Izkazalo se je, da je pustolovec in reven kakor cerkvena miš. Čez nekaj časa so ga prijeli v Virovitici in danes sanja o svojih milijonih za zamreženimi okni deželne sodnije v Osijeku — ter čaka na plačilo.

— Poskus samomora baronice Petricevič-Horvath. Pred par tedni je izvršila na Dunaju poizkus samomora soproga huzarskega ritmojstra barona Franca Petriceviča-Horvatha. Težko ranjena je bila prenesena v sanatorij. Glede vzroka samomorilnega poizkusa se takrat ni hotela izjaviti. Šele sedaj se je dala intervjuvati od senzacij željnih reporterjev in eden od njih poroča o njej tako-le: Rojena sem kot preprosta meščanska hči. Od svojega dvajsetega leta sem se vzdrževala sama. Nekaj časa sem živila v Romuniji, kjer sem uživala nesebično prijateljstvo nekega aktivnega državnika. Z njegovo pomočjo sem prišla v Bukarešto ter otvorila tam umetnoobratni atelej. Slo mi je nad vse prirekanje dobro. Člani madžarske aristokracije so bili moji stalni odjemalci in zaslužila sem precej denarja. Pa prišel je nekega dne huzarski ritmojster baron Fran Petricevič-Horvat ter me zasnubil. Ze par dni po poroki sva se sprla. Vrnila sem se v svoj atelej. Pozneje sem se sporazumela s svojim soprogom za ločitev. Ker pa me je nezasišano razžalil, sem tožbo na ločitev zakona umaknila, ker nisem hotela, da bi bila stvar zanj kar tako enostavna. Lansk leto poleti mi je šlo v finančnem oziru precej slabo. Romunski politik, s katerim sem sklenila par kupčij, mi je ostal končno dolžan približno 500 milijonov. Peljala sem se v Bukarešto, da bi denar lukasirala. Tam sem izvedela, da se je odpeljal na Dunaj. Denar mi je pošel. Deset dni sem se trudila, da bi se rešila iz prekerne situacije. Ker ni šlo, sem sklenila umreti. Ni se mi posrečilo. Sedaj želim zopet živeti. Ravno svojemu samomoru se imam zahvaliti za nov življenski cilj. Ko sem ležala v mlaki krvi v hotelski sobi, se je sklonil nad mano neznan mož — moj sosed, ki je slišal revolverski strel. Vprašal me je: Vi hočete umreti? Tako lepa gospa hoče končati svoje življenje? Od tedaj je prihajal dan za dnem. Rus je, ki je moral zapustiti svojo domovino iz političnih vzrokov. Ko ozdravim, ga poročim.

— Eno milijardo za ženina. Te dni se bo obravnaval na Dunaju proces, ki ga je povzročila nenavadna ljubavna avantura. Leta 1915 se je seznanila stotnikova vdova S. z mladim trgovcem Filipom Willheimom. Dama je podedovala takrat precej veliko premoženje, zato 24letni praktični dečko ni gle-

dal na leta ter je začel 30letni ljubezni željni dami na vse pretege dvoriti. Zmešal ji je možgane. Med njima se je razvilo intimno razmerje. Seveda je obljubil Willheim vdovici tudi zakon ter jo predstavljal povsod kot svojo nevesto. Te neveste so bili prav posebno veselili tudi trgovčevi praktični stariši in poroka ni bila več daleč. Toda nesreča je hotela, da je zmanjkalo cesarju Franu Josipu krepkih fantov in mršavi Filip je moral k vojakom. Tam je vihtel — pero in svinčnik do prevrata, nakar se je vrnil zopet domov. — Razmere so se izpremenile. Vred devalorizacije denarja je izgubila njegova nevesta večji del svojega premoženja. S tem je bilo tudi Filipove ljubezni konice. Sicer ji je obetel še vedno zakon, toda v trenutku, ko je bilo treba končno stopiti pred oltar, je Filipa zmanjkalo: Zapustil je obupani nevesti samo pismo, v katerem ji sporoča, da je ne more poročiti, — ker mu tega ne dovoli njegov oče. Nesrečna nevesta je slekla poročno obleko ter hitela k advokatu. Vložila je ovadbo radi »oneštachenja pod prelvzo zakona.« Prva ovadba pa ni držala, ker je vdovica, zaslišana kot priča, preveč nerodno izpovedala. Vred tega je nastopila gospa S. sedaj civilnopravno pot. Odkodnine ne zahteva nič manj, kot eno milijardo avstrijskih kron.

— Nenevaren poizkus samomora. V Nizzi je hotela te dni neka 18letna deklica, ki je pobegnila z liceja v Versailles-u, ko ji je pošel denar izvršiti samomor. V ta namen je skočila zvečer v javnem parku v ribnik. Ker pa je bil ribnik globok samo 30 centimetrov, ni dosegla drugega, kakor — sedečo kopel.

— Umor ženske v Budimpešti. V sredo se je zgledil pri budimpeštanski policiji mlad mož, ki se je predstavil kot Ivan Balbai ter izjavil, da je umoril preteklo noč svojega stanodajalko ter se prijavlja radi tega prostovoljno blasti. Tekom zaslišanja je izpovedal, da je stanoval zadnjih 14 dni pri gospej Pauli Schmied kot podnajemnik. Pred par dnevi ga je ženska obdolžila, da ji je ukradel 200 tisoč kron ter ga pozvala, da zapusti tekem 8 dni stanovanje. Z ozirom na to, da njegovo življenje ni itak nič vredno, je sklenil, da se bo nad žensko maščeval. V ta namen je vstal sredi noči ter ji zabodel svoj žepni nož globoko v prsi. Ker se ni bila mrtva, temveč je začela vpiti, jo je zagrabil za vrat ter jo zadavil, nakar se je polasil njene gotovine v znesku 80.000 kron. Ker ta denar ni zadostoval niti za vožnjo, da bi bil pobegnil, je sklenil, da se javi prostovoljno pri policiji. Policijske poizvedbe so ugotovile, da je govoril možakar resnico. Umorjenka je bila nezakonska hči nekega dunajskega tovarnarja in neke modistke. Bila je stara 50 let. Po smrti svojega nezakonskega očeta je bila več let za gospodinjjo pri nekem zdravniku. Bila je romantično navdahnjena ter je pisala več romanov in filmskih dram. Končno se je poročila z navadnim delavcem, ki pa jo je kmalu zapustil ter se izselil v Ameriko.

— Ljudozreči v Ihlavi. Predvčerajšnjim se je prišel v Ihlavi proces zoper Ivana Feito, njegova dva sinova Ivana in Josipa, zakonska Dvořaček, Josipa Kmenta in Tomo Maseka, ki so obtoženi, da so umorili in oropali brata Policky ter dva gališka begunca. Zakonca Dvořaček sta razven tega obtožena oskrumbe mrtveca, ker sta trupla Polickyjevih razkosala ter meso deloma sama pojedla, deloma prodala. Priznala sta, da sta pobila ter pojedla 1. 1918 in 1919 več galiških židov-beguncev.

— Velika knjiga o naši ameriški emigraciji. Znano je, da se udeležijo tudi naša država velike mednarodne razstave v Filadelfiji ter je v to svrhu odobril ministrski svet kredit 10 milijonov dinarjev. — Ob priliki te razstave izide obsežna knjiga pod naslovom: »Srbi, Hrvati in Slovenci v Ameriki«. V knjigi so obdelani gospodarski, socialni, kulturni in nacionalni problemi naše ameriške emigracije. Delo stane v predplačilu 150 Din, v prodaji po knjigarnah pa 200 Din. Naročila sprejemajo vse knjigarne in izdajatelji: Biblioteka »Bankarstva«, Zagreb 6, Marovska ulica 30. — Kakor poroča ameriški tisk, prikazujejo knjigo naši ameriški izseljenci z velikim interesom.

Gospodarstvo.

ANKETA O PRISTOJBINAH ZA ŽELEZNISKO CARINSKO ODPRAVLJANJE.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je priredila dne 20. t. m. anketo o pristojbinah, ki jih predpisuje drugi del nove železniške tarife v 13. točki V. oddelka. Povod tej anketi so dale priitožbe interesentov radi zaračunavanja neprimerno visokih pristojbin s strani nekaterih železniških agentur.

V teku posvetovanja, ki ga je vodil zbornični tajnik g. Ivan Mohorič, je se predvsem ugotovilo, da so železniške carinske pristojbine v razmerju s prevoznimi in posredniškimi stroški neprimerno visoke. Konkreten primer kaže, da je pri pošiljki blaga, katerega prevoz je stal od Postojne v Ljubljano 1108.90 Din in ki jo je ocarinila stranka sama, znašala vsota samo železniških in carinskih pristojbin brez kolektivine itd. 402 Din. Najhuje so udarjeni uvozniki manufakturnega in kolonialnega blaga. Visokosti teh pristojbin je krivo v glavnem napačno tolmačenje in uporabljanje tarifnih postavk.

Anketa je prišla do zaključka, da je treba storiti na merodajnih mestih primerne korake, da se odpravi neenotna in v mnogem oziru napačna praksa pri uporabljanju tarifnih postavk nove železniške tarife, ki se nanašajo na železniško carinsko odpravljanje. V zvezi s tem se je stavil predlog, da se radi pospešitve razkladanja carinskih pošiljk pri ljubljanski carinarnici zviša število carinskih delavcev in končno da se izposluje pri Generalni direkciji carin, da se bo smelo enostavno blago v originalnih pošiljavah, kjer način tovarjenja omogoča notranji pregled in žigosanje, cariniti z dovoljenjem upravnika carinarne na tiru.

Največji uspeh, ki ga je Ljubljana dosedaj doživela, je brez dvoma velikanski uspeh grandioznega filmskega veleumotvora, krone vseh dosedaj izdelanih filmov, veličastvenega filma

Novi „Quo vadis...?“

Nepopisno in nadvse uspela režija. — Bogati kostumi. — Bakanalni. — Orgije. — Do skrajnosti pokvarjeni Rim pod cesarjem Neronom. — Borba kristjanov za njihovo vero. Mučenje kristjanov. — Tisoče in tisoče sodelujočih. — Velika množica divjih zveri. — Še nikoli dosedaj nismo videli toliko krasnih obrazov v enem samem filmu. — V glavnih vlogah najboljši in najboljši igralci sveta.

Pri vseh predstavah svira pomnoženi orkester pod vodstvom gosp. prof. E. Feršnjaga.

Predstave ob: 4., 6., 8., 9.

Preskrbite si pravočasno vstopnice. — Blagajna je odprta od 10.—1/2. in od 1/3. ure naprej.

Mladini vstop ni dovoljen.

Elitni KINO MATICA vodilni kino v Ljubljani. (Tel. 124)

LJUBLJANSKA BORZA,

dne 28. oktobra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 80; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 338, bl. 339; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 204; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 230; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb bl. 980; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 120, bl. 123; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 360; Združene papirnice Vevče, Gorica ne in Medvode d. d., Ljubljana den. 120; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 100, bl. 110; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 143, bl. 147.

Blago: Hmelovke, ravne, neobeljene, od 7 m napr., tri četrti cm glava, feo meja tranz., za komad 3 vag., den. 750, bl. 750; letve, 25/50, 4 m, feo vag. nakl. post. 1 vag., den. 425, bl. 425; pšenica domača, feo Ljubljana bl. 260; otrobi drobnj, feo Postojna tranz. b/n bl. 170; otrobi srednji, feo bačka post., b/n bl. 145; otrobi debeli, pšen., ena petina mešani s koruznimi, feo štajerska postaja bl. 160; koruza nova, sušena, feo Postojna tranz. den. 200; koruza stara, feo bačka postaja bl. 177.50; koruza stara, feo bačka postaja 2 vag., den. 177, bl. 177; koruza bačka, stara, tov. prosto Postojna bl. 233; koruza nova, 100% kase pri sklepu, feo slav. post. bl. 122.50; koruza umetno sušena, tov. prosto Postojna bl. 209; koruza nova v storžih, feo slav. post. bl. 75; koruza, nova, času primerno suha, za jan., tov. prosto Postojna bl. 136; oves stari, feo nakl. post. bl. 170; oves bosanski, feo nakl. bos. post. bl. 178; oves, feo Postojna tranz. den. 200; krompir beli, feo vag. Beltinci bl. 76.50; krompir, feo štajerska postaja bl. 80; fižol mandolon, b/n, feo Postojna tranz. den. 340; fižol prepelčar, feo Ljubljana den. 310; fižol ribničan,

feo Ljubljana den. 300; kostanj, dom. jed. štaj., feo Ljubljana bl. 300; kostanj divji, letošnji, feo vag., nakl. postaja den. 55; laneno seme, medjimursko, netto, feo vag. Ljubljana 1 vag., den. 495, bl. 495; seno, sladko, stisnjeno, feo štaj. post. bl. 80; seno, kislo, stisnjeno, feo štaj. post. bl. 60; ječme, prvovrstne, feo nakl. post. den. 200.

BORZE.

— Zagreb, 28. okt. Devize: 272.82—274.82, London izpl. 272.82—274.82, Pariz 233.5—237.5, Newyork ček 56.054—56.654, Milan izpl. 222.5—224.9, Praga 166.43—168.43, Curih 1084.8—1092.8, Dunaj 790.8—800.8, Berlin 1338.7—1348.7.

— Curih, 28. okt. Beograd 9.20, Newyork 518.10, London 25.145, Pariz 21.63, Praga 15.375, Milan 20.45, Bukarešta 2.475, Varšava 85, Dunaj 73.15, Budimpešta 0.007270, Sofija 3.80.

DOBAVE.

Pri intendanturi Savske Divizijske oblasti v Zagrebu, Gajeva ulica 3a se zaključujejo vsak tork v petek od 11. do 12. ure direktne pogodbe za dobavo sena, slame in ovsa. Predmetni pogoji so interesantom pri omejenj intendanturi na vpogled. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. novembra t. l. ponudbe za dobavo 30 kg asbestnih vrvi ter za dobavo 120.000 kg cementa; do 6. novembra t. l. ponudbe za dobavo 900 komadov lopat, za dobavo 104 komadov rašpelj, za dobavo 40 higijenskih pljuvalnikov ter za dobavo 50 komadov karbidnih svetilk. — Predmetni pogoji so pri ekonomskem odeljenju te direkcije interesantom na vpogled. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 11. novembra t. l. ponudbe glede dobave raznega materiala (žina, preja, laneno platno, rince, šatore in pokrivače, usnje za tapetiranje, usnjeni gumbi itd.), do 12. novembra t. l. ponudbe za dobavo raznega materiala (železne zakovice za sode, šamota v prahu, rebrasta in železna pločevina, žel. vijaki z ma-

ticami itd.). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 5. novembra t. l. pri Štabu 40. pešad. polka »Triglavskega« vojašnice kralja Petra glede dobave živil (3656 kg makaron, 3159 kg pšeničnega zdroba, 300 kg koruznega zdroba, 1722 kg ješprenjčka, 6521 kg fižola, 8052 kg riža, 4737 kg svinjske masti, 622 kg plja, 768 l kisa, 3510 kg sladkorja, 1770 kg konzervne kave in 152 kg čaja). — Dne 16. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 20.000 kg lanenega firneža. — Dne 19. novembra t. l. pri direkciji pošt in telegrafov v Ljubljani glede dobave 35 dežnih plaščev; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave rebraste pločevine. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

To in ono.

Obljuba.

Sodnik prečita »močnemu Jaku« sodbo. Jakec ne trene niti z očesom. (Obsojen je radi vloga na večletno ječo). Sodnik: »No, ali imate kaj omeniti?« (Sodnik pričakuje potrnost, kes itd.). Jakec se za sodnika niti ne zmeni, temveč se obrne proti državnemu pravdniku: »Vam imam še nekaj povedati. Niste me poslali zastopj v Maribor. Saj pridem zopet enkrat ven. Toda, dečko, pazite se. Tako gotovo kot tu stojim: Takoj drugi dan vlomim pri vas. Niti ena sama capa ne ostane v vašem stanovanju.«

Sodnik ostrmi, nato pa zakriči razjarjen: »Kako se drznete tu tako nesramno govoriti. Obnašajte se dostojno, sicer vas discipliniram!«

Jakec prav počasi in ležerno, z vzvišeno odklonilno gesto: »Kaj pa hočeš ti? Da boš vedel: Pri tebi vlomim naslednji dan!«

Odvedejo ga v temnico, kjer se bo pokoril za svoje besede ob kruhu in vodi.

Gosli plesnega učitelja.

Zgodilo se je v inozemstvu.

Plesni učitelj Skakač je dolgoval trgovcu Stiskaču 180 dinarjev. V zastavo mu je dal gosli, ki so bile, kakor je trdil, vredne 6000 dinarjev. V notranjosti gosli je bilo zapisano: »Antonius Stradivarius, Cremonensis, faciebat a. d. 1724.« Ker Skakač ni plačal, je dal Stiskač gosli oceniti ter izvedel, da so vredne med brati 20 Din s škatljo vred. Radi tega je vložil zoper Skakača kazensko ovadbo ter dal gosli na dražbo.

Višji eksekutor Brič je inseriral v časopisih, da pridejo dne tega in tega pristne Stradivarijeve gosli na dražbo. Izključena cena je bila 15 dinarjev, prodane pa so bile gosli za 3000 Din. Kupil jih je trgovec Kramar. Stiskač je dobil veselo iznenaden od Briča 180 dinarjev. Čez kake štiri tedne je prišel Skakač k Stiskaču, kjer je izvedel na svoje nemalo začudenje, da ne dolguje ničesar več. Nato je šel k eksekutorju vprašati, za koliko so bile gosli prodane. Dobil je 500 dinarjev, glede cene pa ni mogel poizvedeti ničesar natančnega. Čez kakih 14 dni je bila obravnava o ovadbi radi goljufije. Zato je šel Skakač še enkrat k Briču ter zahteval potrdilo o višini prodajne cene. Gospa Bričeva mu je izstavila potrdilo, da so bile gosli prodane za 1500 dinarjev ter mu izročila še 500 dinarjev. Skakač je bil seveda oproščen.

Te dni sta sedela Brič in njegova boljša polovica na zatožni klopi. Zagovarjala sta se radi poverbe uradnega denarja. Zagovornik je trdil, da je pridržal Brič denar samo zato, ker se je bal, da bo zahteval kupec od njega odškodnino, kajti po prodaji je pričel vendarle dvomiti, da bi bile gosli toliko vredne. Sodišče je osvojilo to argumentacijo, — posebno še z ozirom na to, da je bil zabeležen v protokolu izkupiček pravilno s 3000 Din — ter je oba obtoženca oprostilo.

Gosli so vredne sicer samo 20 Din — s škatljo vred, toda za gospoda Kramarja ostanejo za vedno »drag« spomin.

(119)

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Dalje ne more govoriti, hitro se obrne, odide in se zaklene v svojo izbo. Pri zadnjih besedah je izmenoma obledevala in zardevala.

Nujen poizkus, da bi nastopila kot roparski glavar, ki odslavi svojo družbo, ker noče upropasti svojih drugov, je slavno propadel. Ali pa, zgodilo se je tako, kakor se je moralo zgoditi — nihče ni hotel iti — le da ni bilo gledališkega efekta.

Georg zopet požene avtomobil.

»O te ženske, te ženske!« meni Adam.

Hoče še kaj več o tem govoriti, kaj je hotela Leonor od njega in od drugih, toda Georg ga prosi, naj o tem ne izgublja več besed.

Po kratkem času pride Leonor zopet v sprednjo del. Videti je bilo, kako se je trudila, da bi izbrisala sledove, da je jokala.

»Ne govorimo več o tem, kaj ne?« začne Georg.

»Ne.«

»Menim o takih zadevah, sicer bi dobrih mozem počilo srce.«

»Ne.«

»O nečem drugem bi pa vseeno rad govoril.«

»O čem?«

»O bombnem atentatu.«

»Zakaj ne?«

»Ce bi se bil posrečil, bi se bili razleteli v kosce, ali bi bili z avtomobilom vred zdrčali v prepad.«

»Gotovo.«

»Kakšen pomen pa je to za one, ki hočejo imeti morisiti? Ali ne izgleda to, kakor da hočejo postopati z nami na drugačen način, kot do sedaj?«

»Da, ne gre več za to, da se polaste skrivnosti, temveč, da jo spravijo popolnoma s sveta, da lahko dalje delujejo dividende one družbe, ki vlada vsemu svetu s svojim premožem in petrolejem.«

Lecnor govori še več, prav tako, kakor da je poslušala tedaj pogovor v hotel du Nilu. Georg soglašala popolnoma z njenimi izvajanjmi, in končno, saj ni bilo težko tega uganiti, bombni atentat je govoril dosti jasno.

»In zdaj vseeno nadaljujem to pot, zdaj že iz trme. Da, v takih rečeh imam trdo glavo.«

»To je plemenita trma.«

»Da, sicer bi bila bojazen, ki bi si je ne odpustila nikdar. A nočem, da bi trpeli vsled tega drugi ljudje.«

»Mislim, da smo se o tem že desti pomenili. Opozoril bi vas pa na nekaj drugega.«

»No?«

»So dolžnosti, ki niso predpisane v nobenem katikizmu. Vzemimo slučaj, ki naj nas ga Bog obvaruje, da usmrte hudobneži vas, nas vse, da z enim udarcem uničijo avtomobil, potem bi človeštvo izgubilo blagoslov, ki ga je vaš gospod oče gotovo...«

»Vem, kaj menite. Ne, za to je preskrbljeno. Ko sem takrat ponudila mr. Deaconu iznajdbo — ko je bil navzoč njegov sin — kako sta se obnašala — kako sta se pretkano spogledovala — — — takoj sem nekaj slutila, in ta slutnja se je izpremenila v gotovost.«

ko se mi je usilil Artur Deacon kot spremljevalec. Naredila sem torej svojo operoko — to se pravi, deponirala sem pri nekem notarju zapečateno pismo, katero naj odpro tri leta po moji smrti — tri leta sem dolžna onim, ki sem jim ponudila skrivnost, če vseeno izpolnijo, kar treba — in v tem pismu je recept, kako je napraviti morisiti. To je torej poskrbljeno.«

»Oh, potem je že dobro!«

»Pa vseeno moram še enkrat začeti: vsako uro preži na nas smrt v različnih postavah, še imate čas...«

»O, Leonor... mis Morris...«

Le roke si stisneta, in to jima zadostuje.

Potem govorita popolnoma mirno, kakor bi se menila o kupčiji, kakšne varnostne odredbe bi ukrenili v prihodnosti, to pa pove naslednje poglavje.

35. Peklenska ura.

V Captownu so iz predmestij brzojavno naznanili prihod avtomobila, ki je bil zadnje svetovno čudo. Vse mesto je bilo na nogah, oziroma izjema so bili le majhni otroci, starci in pohabljeni, ki se še ne ali pa že več ne morejo vzdržati na nogah. Vse prodajalnice so zaprli, ker bi v tem času nihče ne prišel kupovat, isto so storile tvornice in pisarne, sicer bi micerale odpovedati službe delavcem in drugim nastavljenim, ki so kar odšli; to pa bi zopet izzvalo stavko. Iz bližnje okolice so še hitro poklicali stražnike in orožnike, da bodo vzdrževali red v tej množici, ki se je prerivala po cestah, ne vedoč, kje naj napravi spalir avtomobilu.

(Dalje prih.)

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Gospod

starosti 80 let se želi seznaniti z gospodično iz boljše rodbine. Zenitev ni izključena. Le resne ponudbe prosil na upravo lista pod »Značaj«.

PREMOG - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Absolventinja

trgovske šole želi vstopiti kot praktičantinja h kakemu večjemu ljubljanskemu podjetju. Ponudbe prosil na upravo lista pod »Marljivac«.

Mladenič

zdrav in pošten, vaje kmetije, ži vine ter vseh ostalih poljskih del išče primerno trajno službo. — Ponudbe z navedbo plače je poslati na upravo lista pod: »Vestenc«.

Proda se

ceno 350 hl jabolčnika lanskega pridelka. — Ponudbe na upravo lista pod »Jabolčnik«.

Dame

v starosti 35 let se želi v svrhu razvedrila seznaniti z gospodom istih let. — Ponudbe na upravo lista pod: »Jesen«.

Kje se kupi?
le pri trdku

JOSIP PETELINC
Ljubljana

BLIZU PREŠERNEGA SPOMENIKA OB VODI
najboljši živalni stroj za rodbinsko ali obrtno
rabo. svetovno znanih znamk
„GRITZER“ — „ADLER“ — „PHONIX“
Isto tam posamezne dele za stroje in kolese,
igle, olje, jermena, pnevmatika. Pouk o veze-
nju na stroj brezplačen! Večletna garancija!
Na veliko! na malo!

Išče se

preprosta sobica s posebnim v-
dom v sredini mesta. — Ponudbe na
upravo lista pod: »1. novembere«.

Kontoristinija

vešča knjigovodstva ter samostojne
slovenske in nemške korespondence
išče službe v Ljubljani. — Ponudbe
prosi na upravo lista pod: »Dobra
moč«.

Naročite

srečke efektne loterije Narodno-kul-
turnega društva Mala Nedelja. 300
dobitkov vrednost 15.550 Din. Zre-
banje 15. novembra t. l. Srečka
stane samo 5 Din.

Upokojen

državni uradnik išče kakršnekoli
službe. — Ponudbe prosil na upravo
lista pod: »Vestenc«.

Oglejte si zalogo

manufakturnega blaga za zimo v veliki izbiri in po nizkih cenah pri

OBLAČILNICI

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta.

KNJIGOVODJA

zmožen bilance, popolnoma samostojen z znanjem
nemškega jezika se sprejme takoj pri industrijski
tvrdki. Natančne ponudbe z navedbo dosedanjega
službovanja pod „A. A. B. & C.“ na upravo lista.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz
vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta štev. 1a, II. nadstropje.